

Unge flyttemønstre

Tilbageflytninger

Motivationen til at flytte kan være mangeartet, herunder afsøgning af nye jobmuligheder, uddannelse, etablering af familie eller en form for tilknytning til det nye sted. Blandt sidstnævnte er de mennesker, som flytter tilbage til det sted de har oprindelse og tilknytning til fra barndommen, kaldet tilbageflyttere. Der kan være en særlig ressource, at bysbørnene flytter tilbage, eksempelvis efter endt uddannelsesforløb, ved at de kan have en mangeårig karriere som erhvervsaktiv. Denne analyse afdækker mønstre i flytninger for 1979-fødselsårgangen, med fokus på hvor de bor når de ved indgangen til 2013 er 33 år.

Den 14. februar 2014

Sags ID: PRJ-2013-00058

Dok.ID: 1816279

JNC@kl.dk

Direkte 33703802

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 1/10

Hovedkonklusioner:

- Blandt borgere i begyndelsen af 30'erne bor 42,0 pct. i den kommune hvor de er vokset op.
- Knap 2 ud af 3 (63,7 pct.) har været fraflyttet oprindelseskommunen i en længere periode.
- Blandt dem som har været fraflyttet, er ca. hver syvende igen bosiddende i oprindelseskommunen når de er i begyndelsen af 30'erne.
- Jo længere de unge flytter væk fra oprindelseskommunen, jo større andel er der som er arbejdsmarkedsaktive.
- Der er markante forskelle i flyttemønstre, afhængig af i hvilken kommune man har sin oprindelse.
- Jo mindre urbaniseret oprindelseskommunen er, jo større andel er arbejdsmarkedsaktive.

Analyserne i forhold til tilbageflytningerne i Danmark afdækker:

- Omfanget af tilbageflytning
- Karakteristik af personerne, som flytter tilbage, i forhold til uddannelse og arbejdsmarkedstilknytning
- Karakteristik af parforholdsstatus

Det datamæssige grundlag for analyserne er registerudtræk fra Danmarks Statistik. Alle bosiddende i Danmark er registreret med bopælsadresse og bopælskommune for hvert år. Den her anvendte analysemetode har ligheder med eksempelvis analyserne 'Flytteeanalyse for Bornholm 2000-2011' fra CRT 2012 og 'Befolkningsudvikling og tilflytningsmønstre på Fur' fra Socialministeriet 2012.

Hvad er en tilbageflytter?

Som baggrund for at definere og afgrænse hvilke personer, der skal medtages i analyserne som tilbageflyttere, tages udgangspunkt i de væsentligste spørgsmål, der søges besvaret. Med analyserne søges blandt andet afdækket i hvilket omfang unge, som flytter fra yderområderne, siden hen flytter resourcestærke tilbage med ekstra uddannelse i bagagen.

Den barndomsrelaterede tilknytning til hjemkommunen karakteriseres ved, at det er der man har taget sin afsluttende eksamen fra folkeskolen. Derfor tages udgangspunkt i, at personen har geografisk oprindelse i den kommune hvor han/hun boede som 15-årig. Selvom nogle unge afslutter deres folkeskole senere vurderes, at bopælskommunen i den aldersgruppe er et godt bud på, hvor man har sit geografiske udgangspunkt. Af datamæssige årsager fokuseres på fødselsårgangen 1979, som ved indgangen til 1995 var 15 år. Årgangen bestod primo 1995 af 60.847 personer.

Hvis man skal kunne karakteriseres som tilbageflytter, er det en forudsætning, at man har været flyttet væk i en længere periode. Her tænkes især på længerevarende uddannelsesforløb og/eller længerevarende ansættelse. Derfor skal man have været flyttet væk, haft bopæl i en anden dansk kommune, i en eller flere perioder, hver af en varighed på minimum 2 år.

Samlet set laves opgørelser på hvor unge fra fødselsårgangen 1979 er bosiddende ved indgangen til 2013, set i forhold til deres oprindelseskommune. Følgende mulige bopælsforhold er defineret i forhold til en dansk bopæl i 2013:

1. Har boet i oprindelseskommunen ved samtlige primo-opgørelser af bopælskommune fra 1995 til 2013.

2. Har i hovedsagen boet i oprindelseskommunen i perioden, med perioder på maksimalt 2 sammenhængende år i andre kommuner eller i udlandet.
3. Er flyttet tilbage til oprindelseskommunen efter at have boet 1 eller flere perioder, hver på mindst 2 år i en eller flere af de andre danske kommuner.
4. Er flyttet til en anden dansk kommune indenfor samme landsdel som oprindelseskommunen
5. Er flyttet til en anden dansk kommune i en anden landsdel
6. Bor ikke i Danmark; da personen er udvandret eller død.

Hvad viser tallene?

Fødselsårgangen 1979 havde ved indgangen til 2013 bopæl, opgjort på de 6 grupper, som anført i tabel 1. Gruppe 3 er fremhævet, da de er i fokus i denne analyse.

Tabel 1 – Fødselsårgangen 1979 opgjort på deres bopælsstatus ved indgangen til 2013

Bopælsstatus primo 2013	Andel (pct.)
1 – Er blevet boende i oprindelseskommunen	26,2
2 – Har været sporadisk fraflyttet, men er fortsat bosiddende i oprindelseskommunen	6,7
3 – Er flyttet tilbage til oprindelseskommunen efter en eller flere perioder på minimum 2 år i en anden/andre kommuner	9,1
<i>I alt bosiddende i oprindelseskommunen</i>	<i>42,0</i>
4 – Bor i en anden kommune indenfor samme landsdel	17,7
5 – Bor i en anden kommune indenfor en anden landsdel	36,9
6 – Bor ikke i Danmark (udvandret eller død)	3,4
<i>I alt ikke bosiddende i oprindelseskommunen</i>	<i>58,0</i>
I alt	100,0

Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Samlet set, er 42,0 pct. af 1979 årgangen ved indgangen til 2013 bosiddende i deres oprindelseskommune. Heraf har 15,8 pct. point (6,7 pct. + 9,1 pct.) været bosiddende i korte eller længere perioder udenfor kommunen. Set som gennemsnit for de 4 kommunetyper, er der forskelle i hvor stor en andel af de unge, der bor i hjemkommunen som voksne. Som det ses af tabel 2, er andelene størst for mellem- og landkommunerne, og lavest for by- og yderkommunerne.

Tabel 2: Andele af 79-årgangen der ved indgangen til 2013 bor i oprindelseskommunen

Kommunetype	Andel (i pct.)
Bykommune	40,9
Mellemkommune	43,3
Landkommune	43,2
Yderkommune	39,6
I alt	42,0

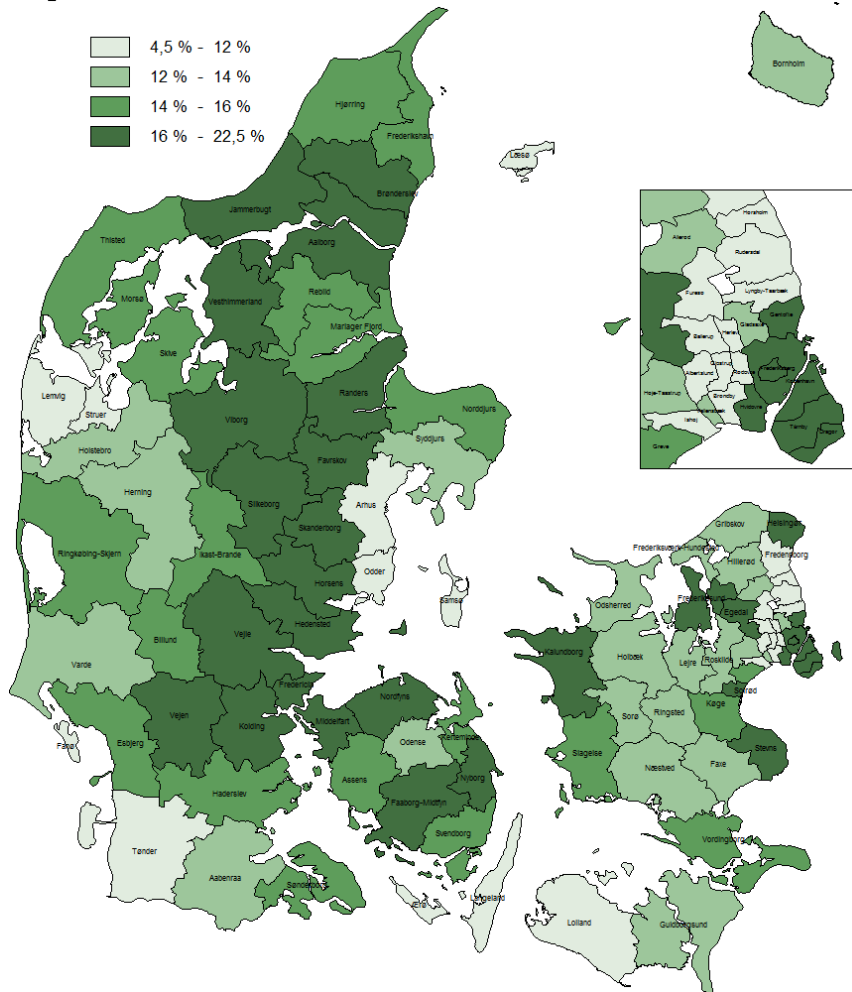
Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Tallene i tabel 2 dækker dog over stor variation kommunerne imellem. Laveste andele, med relativt få unge som i voksenalderen bor i oprindelseskommunen, findes blandt de små ø-kommuner og nogle af de nordsjællandske kommuner. Lavest andel findes for Læsø kommune, hvor kun 14,8 pct. af de unge fra 1979 årgangen bor på øen ved indgangen til 2013. Samtidig findes de største andele blandt Københavns kommune og de største provinskommuner, hvor Aalborg kommune har den højeste andel på 59,8 pct. Det kan hænge sammen med at der i de store kommuner er et bredere udbud af såvel uddannelses- som jobmuligheder.

Det er af særlig interesse at få afdækket i hvilken grad det for de unge er attraktivt at flytte tilbage. Når de unge har været flyttet væk fra oprindelseskommunen, hvor stor en andel flytter tilbage igen? Som det fremgår af tabel 1, har samlet set 63,7 pct. (9,1 pct. + 17,7 pct. + 36,9 pct.) haft valgt en anden varig bopælskommune end den de oprindeligt kommer fra, enten permanent eller i en årrække og derefter vendt tilbage. Blandt de unge som har været flyttet væk fra oprindelseskommunen (63,7 pct. point), og boet i en anden kommune, er det ca. hver syvende (9,1 pct. point), der har valgt at vende tilbage til oprindelseskommunen inden de fyldte 34 år. Dermed er 14,1 pct. af dem, der flyttede væk, vendt tilbage igen.

Gennemsnitstallet for hvor stor en andel blandt dem der flytter væk fra oprindelseskommunen, som vender tilbage igen, dækker over stor variation kommunerne imellem. Figur 1 illustrer hvor stor andel, blandt dem som har været flyttet væk, der flytter tilbage for den enkelte kommune.

Figur 1 – Andel af unge som flytter tilbage til oprindelseskommunen efter en periode i en anden kommune.

Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Kommunen med den laveste andel har kun 4,5 pct. som vender tilbage, mens det for kommunen med den største andel er hele 22,3 pct. Tabel 3 viser de 5 kommuner hvor relativt færrest henholdsvis flest unge vælger at flytte tilbage til oprindelseskommunen.

For de små ø-kommuner viser resultaterne at hvis man en gang er flyttet væk, så er det relativt få som siden hen igen bosætter sig i hjemkommunen. Det kan hænge sammen med et begrænset udbud af arbejdspladser. For Hørsholm, og flere blandt de øvrige kommuner omkring København, er der ligeledes relativt få som flytter hjem til oprindelseskommunen. Det kan eventuelt hænge sammen med det at flytte "hjem" kan være ensbetydende med, at man bosætter sig i enten oprindelseskommunen eller måske i en af

nabokommunerne, som ligger geografisk tæt på der hvor man har sin oprindelse.

Tabel 3 – Andel af unge som flytter tilbage til oprindelseskommunen efter en periode i en anden kommune. Kommuner med laveste og højeste andele.

Kommune	Andel blandt de fraflyttede som ved indgangen til 2013 var flyttet tilbage til oprindelseskommunen (pct.)
Læsø	4,5
Ærø	5,3
Langeland	5,6
Samsø	7,3
Hørsholm	7,5
Dragør	18,3
Favrskov	19,5
Brønderslev	19,9
Jammerbugt	20,1
Tårnby	22,3

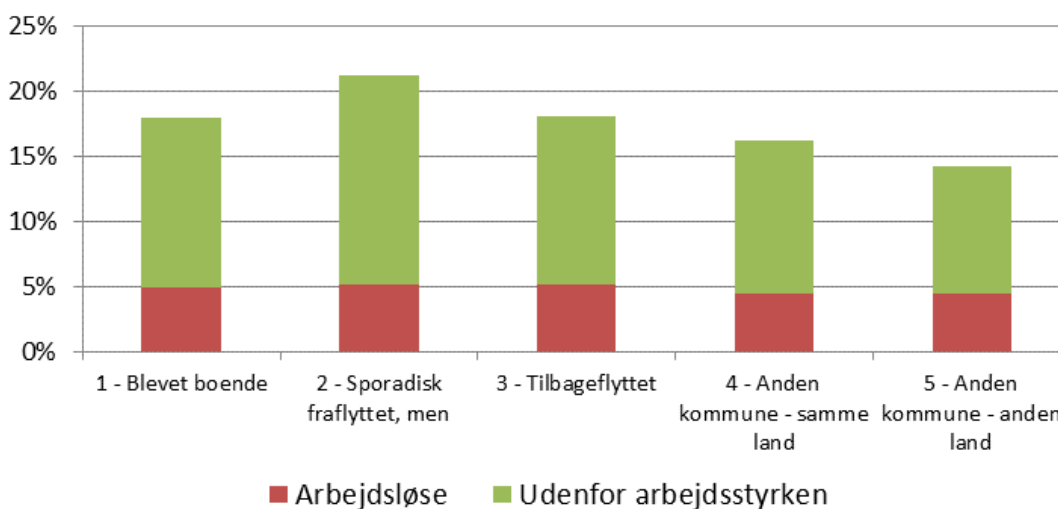
Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Blandt dem der flytter væk fra oprindelseskommunen, sker det for de fleste ved 19-22 års alderen.

Beskæftigelsesmæssig status

I det følgende er opgjort hvordan 1979-årgangens tilknytning til arbejdsmarkedet var i 2011, som er de nyeste tilgængelige data. Opgørelsen er dermed lavet på det tidspunkt hvor personerne var 31 år. Figur 2 illustrerer andele som enten er arbejdsløse eller udenfor arbejdsstyrken. De resterende andele består af personer enten i job eller under uddannelse.

Figur 2 – Andel arbejdsløse og udenfor arbejdsstyrken. Studerende er ikke medtaget i gruppen udenfor arbejdsstyrken.

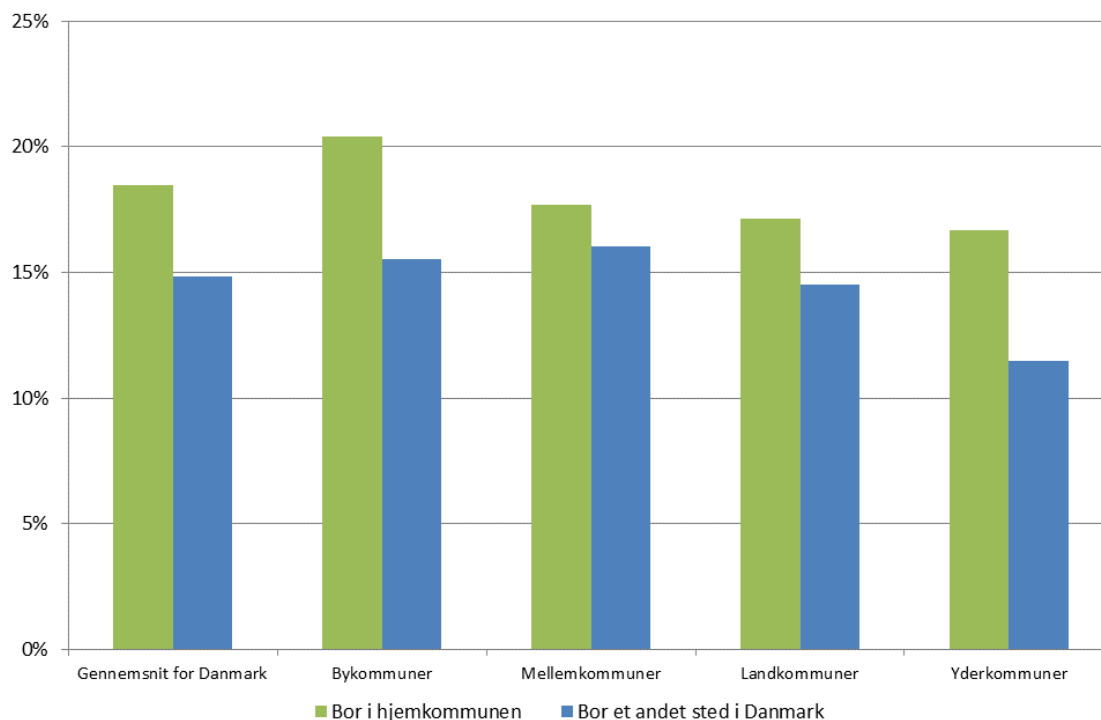
Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Det ses af figur 2, at der især er forskelle i andelen, som er udenfor arbejdsstyrken, mens der kun er mindre forskelle i forhold til andelen af arbejdsløse. Den laveste andel udenfor arbejdsstyrken findes blandt dem, der er flyttet til en anden kommune. Heraf findes den laveste andel, som afspejler en relativt høj arbejdsmarkedstilknytning, blandt dem der er flyttet længst væk fra oprindelseskommunen, i.e. til en anden landsdel end der hvor deres oprindelseskommune ligger. Blandt dem der flytter tilbage til oprindelseskommunen er ca. lige så stor en andel udenfor arbejdsstyrken, som dem der er blevet boende i kommunen. Højest andel udenfor arbejdsstyrken, og dermed den laveste jobfrekvens, findes blandt den gruppe af de unge, som bopælsmæssigt har bevaret tilknytningen til oprindelseskommunen, kun afbrudt af korte perioder med bopæl andre steder. Resultaterne afspejler formodentlig i væsentlig grad, at det er de ressourcerstærke unge, der flytter væk for at søge andre og bedre muligheder for især job og uddannelse, end det der tilbydes i hjemkommunen.

Opgørelsen dækker over forskelle kommunerne imellem. Figur 3 illustrerer andelen af personer som enten er arbejdsløse eller udenfor arbejdsstyrken. Af hensyn til overskueligheden skelnes der i figur 3 kun mellem 2 slags flytningsmønstre – dem som fortsat eller igen bor i oprindelseskommunen

(grupperne 1,2 og 3), og dem der bor i en anden kommune i Danmark (grupperne 4 og 5). Blandt personerne fra 1979-årgangen er det dem, som har oprindelse i en yderkommune, der har den laveste andel arbejdsløse eller udenfor arbejdsmarkedet, hvilket samtidig afspejler at de har den relativt største andel erhvervsaktive. Det gælder for såvel dem der blev boende i oprindelseskommunen og dem der har bosat sig andre steder i Danmark. Det er umiddelbart ikke klart, hvad årsagen er. Noget af effekten kan være kulturelt betinget.

Figur 3 – Andel arbejdsløse og udenfor arbejdsstyrken, opgjort på oprindelseskommuner. Studerende er ikke medregnet.

Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Det ses også af figur 3, at jo mere urbaniseret oprindelseskommunen er, jo større andel af dem, der (fortsat) bor der, er arbejdsløse eller udenfor arbejdsmarkedet. Blandt de unge som ved indgangen til 2013 ikke bor i oprindelseskommunen ses en lignende tendens, idet unge med oprindelse i landkommunerne og især yderkommunerne har relativt lav andel arbejdsløse eller personer udenfor arbejdsstyrken. Det ses dog, at unge med oprindelse i en bykommune, som har bosat sig i en anden kommune, har en relativt lavere andel arbejdsløse eller udenfor arbejdsstyrken, sammenlignet med mellemkommunerne.

Opgørelsen tyder på, at der er bedre chancer for at komme i beskæftigelse i voksenlivet, jo tyndere befolket et område man kommer fra. Den egenskab

bærer man med sig, uanset om man bliver boende i det område man kommer fra, eller om man flytter væk.

Uddannelsesgrupper

1979-årgangen er i tabel 3 opgjort på deres uddannelsesmæssige status i 2011. Det ses at de unge, som bliver boende i hjemkommunen og dem som kun i kortere perioder har været flyttet væk, har de højeste andele med grundskolen som den højeste fuldførte uddannelse, på 22,6 pct. henholdsvis 22,4 pct. Det svarer til at færre end 78 pct. har en uddannelse udover grundskolen. Det er de grupper som har den laveste andel med mellemlange og lange videregående uddannelser. Samtidig er det de grupper, som har de højeste andele med en erhvervsfaglig uddannelse.

Tabel 3 – Højeste fuldførte uddannelse for forskellige grupper af 1979-årgangen pr. 2011 (i pct.)

	1 Grundskole	2 Gymnasiale uddannelser	3 Erhvervsfaglige uddannelser	4 Kort videregående uddannelser	5 Mellem-lange videregående uddannelser	6 Lange videregående uddannelser	I alt
Blevet boende	22,6	6,4	47,6	4,6	14,5	4,3	100,0
Sporadisk fraflyttet, men	22,4	7,6	42,2	7,8	15,6	4,4	100,0
Tilbageflyttet	15,0	7,1	33,3	7,7	24,3	12,7	100,0
Anden kommune - samme landsdel	15,7	6,0	39,3	7,0	21,5	10,5	100,0
Anden kommune - anden landsdel	12,0	8,4	24,0	7,0	24,4	24,3	100,0
I alt	16,5	7,2	35,3	6,5	20,6	13,9	100,0

Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Blandt de unge som flytter tilbage har 85,0 pct. en uddannelse udover grundskolen (det følger af at 15,0 pct. har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, jf. tabel 3). Den andel er højere end den tilsvarende for dem, som har bevaret tilknytningen til hjemkommunen, evt. boet der permanent i hele perioden. Det forhold gælder for alle de 4 typer af kommuner, by-, mellem-, land- og yderkommuner, at de unge der flytter tilbage til oprindelseskommunen er bedre uddannet end dem der er blevet boende, eller har været fraflyttet i korte perioder.

Familiemæssige forhold

Personernes familiemæssige forhold er opgjort i tabel 4. Der er lavet opdeling på om personen er i et parforhold, eller ej. Største andele af personer i parforhold findes blandt dem, som er flyttet væk. Andelen er lavere blandt dem som er blevet boende i oprindelseskommunen, og lavest blandt dem, som kun har været fraflyttet oprindelseskommunen i kortere perioder.

Tabel 4 – Oplysning om parforholdsstatus ved indgangen til 2013 for 1979 fødselsårgangen (i pct.)

Status ved indgangen til 2013	I parforhold	Single
Blevet boende	67,1	32,9
Sporadisk fraflyttet, men tilbage i oprindelseskommunen	64,9	35,1
Tilbageflyttet	69,6	30,4
Anden kommune - samme landsdel	75,2	24,8
Anden kommune - anden landsdel	70,9	29,1
I alt	70,2	29,8

Kilde: KL's egne beregninger baseret på registerdata

Metodemæssig bemærkning

Det skal bemærkes, at der i løbet af analyseperioden har været en kommunalreform, som har ændret på kommuneinddelingerne. De kommuner der oprindeligt var hjemkommuner var opgjort på den gamle kommuneinddeling, som beregningsmæssigt er konverteret til de tilsvarende nye kommuner. Unge med bopæl i kommunerne som blev delt i forbindelse med kommunalreformen er udeladt af analysen. Det drejer sig om 1.854 personer, af de i alt 60.847 personer fra 1979-årgangen.